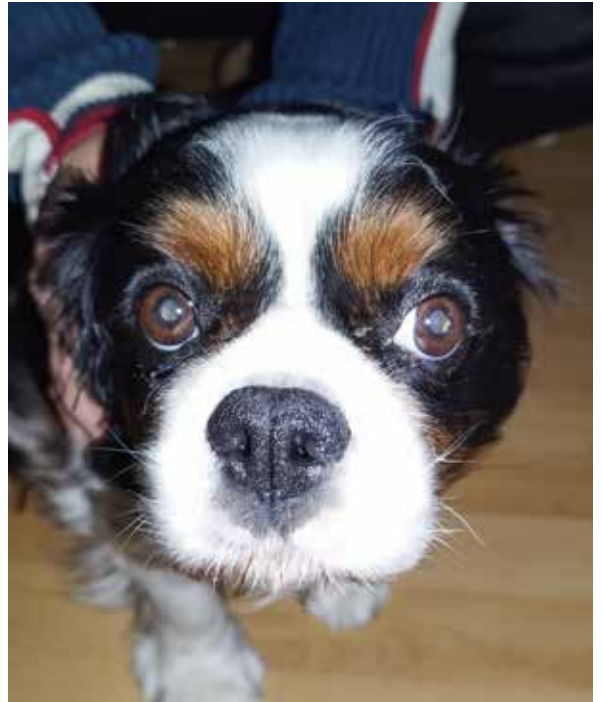


# Korvatulehduksista leikkaushoitoon

**O**sku on kesällä yhdeksän vuotta täyttävä reipas cavalier-uros, joka vuosien mittaan on sairastellut useamman korvatulehduksen. Nyt keväällä korvatulehdus, joka todettiin alun perin jo joulukuun lopulla, vei lopulta Oskun leikkaushoitoon.



Naantalissa eläinlääkärissä joulukuun lopussa



Paise alkaa kehittyä, vasen poski alkaa turvota

## Ensimmäiset korvatulehdukset

Luppakorvaisuutta monesti pidetään korvatulehdusten syynä, mutta luppakorvaisuus ei välttämättä ole tulehduksille yksiselitteisesti altistava tekijä. Oskua hoitanut eläinlääkäri Katja Kyröläinen Aures iho- ja korvaeläinlääkärien klinikasta Helsingistä kertoo, että enemmänkin allergiset tekijät ovat taustalla vaikuttava asia. - *Korvaongelmat ovat etenkin allergisilla koirilla varsin yleisiä. Hyvin raskaisiin luppakorviin, jotka ovat esimerkiksi amerikan cockerspanielilla, liittyy selkeää rakenteellista riskiä, mutta esimerkiksi labbiksilla ja cavaliereilla korvat pysyvät yleensä hyvässä kunnossa ellei ole mitään korvatulehdukselle altistavia taustasyitä. Näitä voi olla esimerkiksi atopia tai kilpirauhasen vajaatoiminta,* Katja

Kyröläinen kertoo.

Oskun ensimmäinen korvatulehdus antoi merkkejä kesäkuussa 2019 Oskun ollessa viisivuotias. Oireina Osku rapsutteli korvaa ja heristeli päätään. Bakteeninäytteissä kasvoi hiivaa sekä bakteereja ja diagnoosiksi tuli korvatulehdus. Kontrollissa parin viikon päästä löytyi edelleen hiivaa ja bakteereja, joten kuuri jatkui edelleen. Seuraava tulehdus saatiin kiinni marraskuun lopulla 2019. Tätä jaksoa hoidettiin vielä joulukuulle saakka, jonka jälkeen puoleksi vuodeksi tulehdukset rauhoittuivat.

Seuraava hiiva- ja bakteeritulehdus löytyi jälleen kesäkuussa 2020. Tulehdus ei meinannut rauhoittua milään ja heinäkuussa aloitettiin eliminaatiodieetti ajatuksena allergioiden mahdollisuus. Tämän jälkeen menttiinkin yli

vuosi ennen kuin jälleen tulehdus iski kesällä 2021.

Tämän kesän jälkeen olikin pidempi tauko, kunnes joulukuun 28. päivä 2022 Osku oli kotona paljon vaisumpi, vetäytyi piiloon nurkkaan ja oli hyvin apaattisen oloinen. Omalle kotipaikkakunnalle ei saatu eläinlääkärille aikaa, ja vihdoon Naantalista saatiin aika. Eläinlääkäri tutki pitkään, ja ainoa vaiva, jonka hän löysi, oli korvatulehdus vasemmassa korvassa. Tärykalvolle ei saatu näkyvyyttä korvakäytävän turvotuksen vuoksi. Oskulla oli vielä tavallista enemmän ilmennyt reverse sneezing -kohtauksia eli hän veti ilmaa röhkien nenän kautta. Syyksi epäiltiin nenäpunkkia ja saatiin siihen lääke. Kuitenkaan tästä ei ollut mitään apua. Jälkeenpäin ymmärsin, että tämäkin oire liittyi korvan tilanteeseen.

Saimme myös korvatipat ja korvien huuhteluohjeen korvan hoitoon sekä tulehduskipulääkettä. Korvanäytteessä kasvoi kokkibakteereja ja hiivaa.

### Ovreet pahenevat

Hetken näyttikin, että korva lähtee kuntoutumaan, ja Oskukin voi hyvin. Kunnes parin viikon kuluttua vasemman korvan alle alkoi muodostua kohoumaa. Osku laihtui kilon verran. Se söi kuitenkin, mutta huomasi, että pureskelu tuotti ongelmia. Oskulle nousi kuume, 39,8C ja imusolmukkeet leuan alla olivat suurentuneet. Omalle eläinlääkärille saatiin aika, ja hän diagnosoi poskesta noin neljän sentin halkaisijalla olevan patin, joka oli paikoin pehmeämpi. Epäily paiseesta oli vahva, ja koska paikka paiseella oli suoraan vasemman korvan alapuolella, leukaluun takakulmalla, eläinlääkäri epäili, olisiko syy sittenkin hampaistossa. Paiseen paikka oli hyvin epätyypillinen hammasperäiselle paiseelle, eikä hampaista ei löytynytäkään selkeää syytä. Vasemmasta korvakäytävästä löytyi märkää tummaa eritettä, mutta korvakäytävä oli jälleen niin turvoksissa, ettei tärykalvolle saatu näkyvyyttä. Ohutneulanäytteessä ei myöskään saatu näytettä paiseesta. Osku sai antibioottikuurin ja saimme mukaan myös kipulääkkeet.

Neljässä vuorokaudessa paise ”kypsyi”, ja oli lähes kananmunan kokoinen, ja me suuntasimme uudelleen eläinlääkärille. Paise oli nyt pehmeä, ja se saatiin nukutuksessa avattua ja huuhdottua. Viikon kuluttua kontrollissa paise oli poissa, haava-alue oli siisti ja Osku voi hyvin. Tärykalvolle oli näkyvyys, korvakäytävä oli palautunut normaaliksi, mutta tärykalvo oli hieman paksuuntuneen oloinen. Pään tarkemmasta kuvauksesta oli puhetta myös, mutta kuvauksen suuri hinta mietitytti alkuun. Nyt jos olisin samassa tilanteessa, olisin vienyt Oskun heti tammikuussa suoraan korvaklinikalle arvioon.

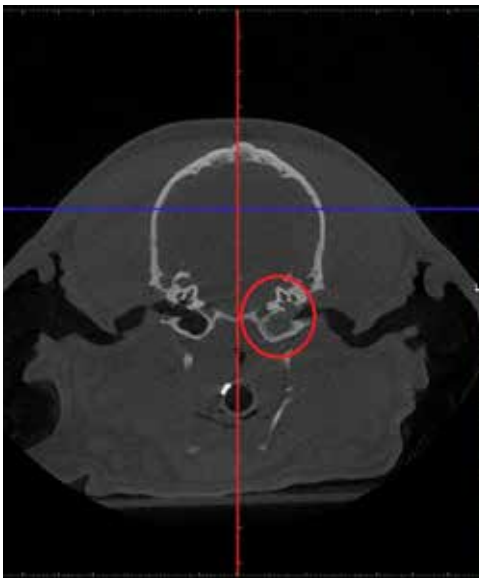
Tästä meni viikko, ja korva alkoi selkeästi aristaa. Jälleen bakteerinäytteissä löytyi hiivaa ja bakteereita sekä yksittäisiä valkosoluja. Antibiootit jälleen uudelleen päälle ja huuhteluohjeet korvaan. Nyt tilanne oli selvä, tästä emme enää selviä ilman tarkempia kuvauksia.

### Kohti korvan kuvausta

Selviteltiin kuvauspaikkaa, monista vai-



*Kypsynyt paise ennen tyhjennystä*



*KKTT-kuvaus Aureksessa, täytteen välikorva näkyi punaisen ympyrän sisällä*

toehdoista valikoitui Aures - iho ja korva-eläinlääkäreiden klinikka Helsingissä. Siellä Oskulle tehtiin kartiokeilakuvauks (KKTT) maaliskuun alussa. Ennen kartiokeilakuvauksista Osku sai suun kautta kortisonikuurin alentamaan korvan alueen turvotusta, sekä antibioottikuurin. Kuvauksessa korvasta löytyi vasemmasta korvasta löydös. Koko välikorva tärykalvon takana oli täynnä eritettä, minkäänlaista ilmaa välikorvassa ei ollut. Lisäksi vasemman välikorvan luinen seinämä oli muuttunut; se oli paksuuntunut, epätaainen ja tiivisteltään vaihteleva. Oikean puolen korvakäytävä oli avoin ja välikorva normaali ilmatäytteen, joskin oikean korva oli oireillut hiivalla samaan aikaan.

Eläinlääkäri Katja Kyröläinen näytti kuvauslöydökset ja kävimme läpi hoitovaihtoehtoja. Koska tulehdus välikorvassa oli aiheuttanut jo muutoksia luiseen seinämään, vaihtoehtoina oli joko eutanasia tai korvan leikkaustoimenpide. Lohdullista oli, että vaiva oli vielä hoidet-

tavissa.

Kävimme kuitenkin vielä toimenpiteen aikana välikeskustelun siitä, mihin hoitoon lopulta päädytään. Vaikka Oskulla on jo ikää, ja sydäimestä kuuluu sivuäännet 4/6, silti hyvän keskustelun jälkeen minulle oli selvää, että rakkaan ystävän hyväksi tehdään leikkaus, koska korvaa voitiin vielä hoitaa. Toimenpide tehtäisiin myös huomioiden Oskun sydänlöydökset. Oskulle oli tehty sivuäänilyödytysten jälkeen syksyllä 2022 sydänultra, mutta tarvetta vielä lääkitykselle ei ollut. Myös Aureksessa huomioitiin erinomaisesti Oskun sydäntilanne alkutapaamisessa ja anestesian suunnittelussa.

Kun leikkauspäätös oli tehty, niin Oskulle tehtiin myös KKTT kuvauksen jälkeen Aureksessa videootoskopia sekä korva huuhdeltiin. Tärykalvon läpi otettiin näyte välikorvasta, mutta erite oli niukka, eikä selkeää juoksevaa märkää tullut näytteeseen. Jatkolähete tehtiin Viikin Yliopistolliseen eläinsairaalaan. Aureksesta saatiin mukaan kipulääkkeeksi Gabapentiiniä, antibioottia sekä kortisonikuuri siksi ajaksi, kunnes jatkoimenpiteen aika Viikkiin selviäisi.

### TECABO

Saimme lopulta operaatioajaksi 17.4.2023. Oskua odotti siis TECABO -korvatoimenpide. TECABO eli total ear canal ablation and bulla oli meille ihan uusi juttu, emmekä olleet kuulleet koskaan aiemmin toimenpiteestä. Leikkauksessa poistetaan korvakäytävä ja avarretaan täryontelon seinämää sekä tyhjennetään ja puhdistetaan välikorvan täryontelo huolellisesti siellä mahdollisesti olevasta eritteestä ja muuttuneesta kudoksesta. Tämän jälkeen korvakäytävän aukko ommellaan kiinni. Koiralle ei siis jää enää korva-aukkoa ja korvakäytävää ollenkaan. Oskun leikkasi Viikissä eläinlääkäri Sari Mölsä.

- *TECABO on aina viimeinen hoitovaihtoehto, kun kaikki lääkkeellisen hoidon keinot on käytetty ja sairaus siitä huolimatta uhkaa edetä tai heikentää koiran tai kissan elämänlaatua. Leikkauksen määrät ovat pikkuhiljaa kasvussa. Tämä ei sinänsä välttämättä johdu siitä, että pahat tapaukset olisivat lisääntyneet, koiria ja kissoja vain nykyisin tutkitaan enemmän, välikorvan tutkimuksiin soveltuva tutkimuslaitteistoa on yleisemmin*



*Leikkauspäivän iltana kotona, niskatyyny oli hyvä apu leuan alla nukkuessa*

saatavilla ja omistajat ovat valmiita hoitamaan lemmikkejä aiempaa pidemmälle. Itse teen pääasiassa koirien, mutta myös kissojen korvaleikkauksia noin 15-20 kpl vuosittain, joten eivät ne kovin yleisiä ole. Kissoilla TECABO-leikkauksen tavallisin syy on korvakäytävän kasvainmuutos, kissoilla on vähemmän kroonisia ulkokorvan tulehduksia. Kissoilla välikorvan ongelmia lähestytään yleisemmin ns. ventraalisella bulla osteotomilla eli VBO:lla. TECABO-leikkauksia tehdään myös muualla Suomessa monessakin paikassa, kertoo Sari Mölsä.

Ennen leikkausta kävimme Oskun kanssa 14.4.2023 vielä Viikissä varjoaineen kanssa otetuissa tietokonetomografiakuvin. Koska talvella oli myös ollut paise poskessa, Viikissä haluttiin varmistua, ettei paiseelle löydy pään alueelta mitään yllättävää tekijää kuten vaikka tikkua tai jotain muuta sellaista, joka olisi huomioitava leikkauksessa. Kuvaus toi myös toimenpiteen tarkempaan suunnitteluun vielä varmistusta. Lisäksi CT-kuvissa näkyi cavalierien tyypillinen vaiva, eli lyhytkuonoisuuteen liittyvä ylipehmeä kitalaki, joka oli myös hyvin paksu ja ahtautti nielun etuosaa merkittävästi. Oskulla on cavaliereille tyypillistä kuorsausta ollut koko elämänsä ajan. Va-

semman korvan tilanne oli edelleen sama kuin kartiokeilakuvauksessa Aureksessa maaliskuussa.

Eläinlääkäri Sari Mölsän kanssa keskusteltiin tulevasta maanantain leikkauksesta; mitä Oskulle tehtäisiin sekä miten jälkihoito onnistuu. Toimenpiteeseen liittyy myös riskinsä, kuten aina leikkauksissa. Kasvohermon vaurioituminen tai leikkausalueen isompi verenvuoto olivat suurimmat komplikaattioriskit. Lisäksi nielun ahtaus toisi oman haasteensa varsinkin heräämisvaiheessa. Kuitenkin puhelun aikana tuli jo kuva, että Osku on hyvissä, osaavissa käsissä toimenpiteen aikana.

Kuvauspäivän jälkeen vietimme leppoisaa viikonlopun kaikessa rauhassa. TECABO toimenpiteen jälkeen koiran kuulo vaimenee kun ääntä johtavaa korvakäytävää ei enää ole. Kuitenkin leikkauksesta edeltävänä viikonloppuna huomasin hyvin sen, että tulehdusten myötä kuulo oli jo alentunut. Osku tupsutteli pihalla kaikessa rauhassa ja varsinkin jos vasen puoli oli kohti minua, sain tovin huudella ennen kuin hän kuuli kutsun. Krooniset korvatulehdukset ja korvakäytävien ahtautuminen usein myös jo vaurioittavat kuuloa.

## Leikkaukseen

Leikkauspäivän aamuna läksimme ajoissa kohti Helsinkiä. Leikkaus jännitti ja pelotti itseäni tosi paljon. Edessä oli useamman tunnin toimenpide. Miten Osku selviää pitkästä anestesiasta? Selvitäänkö isosta korvatoimenpiteestä hyvin? Miten paraneminen onnistuu? Tuleeko komplikaatioita?

Viikkiin saavuttuamme nousimme autosta. Osku loikkasi pihalle ja oli kaatua. Lisäksi pienellä kävelylenkillä hän alkoikin kiertää pientä ympyrää yhtäkkiä kaartuen oikealle, pääsemättä kulkemaan suoraan. Tilanne oli todella pelottava, ja mieleeni nousi kaikki mahdolliset vaihtoehdot aivotapahtumasta syringomyeliaan.

Hoitaja otti meidät vastaan, haastatteli, ja kuunteli aamun episodin. Osku on aina pelännyt ja jännittänyt eläinlääkäreissuja ja oli nytkin hyvin jännittänyt. Hoitaja lupasi, että he eläinlääkäriin kanssa seuraavat tilannetta vielä ennen toimenpiteen alkua ja ovat yhteydessä, jos jotain muuta huolta ilmenisi. Hoitaja kertoi myös, että todennäköisesti tilanne johtuu korvasta sekä Oskun voimakkaasta stressistä.

Turvallisin mielin jätin kuitenkin





*Toipumassa leikkauksen jälkeisenä päivänä ja jaloittelemassa ulkona*

kin Oskun hoitajien käsiin. He olivat lääkärin kanssa tutkineet Oskun ja seuranneet koiran vointia ennen leikkauksen aloitusta. Tunnit olivat pitkiä ja viimein n. klo 13.30 Sari Mölsä soitti ja kertoi Oskun leikkauksen menneen hyvin. Osku oli jo heräämässä. Aamulla hänen vointiaan oli seurattu ja tarkkailtu, mutta uutta kehän kiertämistä tai kaatuilua ei ollut ilmennyt. Todennäköisesti syy oli siis stressissä ja korvan tilanteessa. Saisin tulla hakemaan Oskun viiden maissa Viikistä. Leikkaus oli mennyt hyvin, korvakäytävä irrotettu ja komplikaatioilta oli vältytty. Kasvohermokin toimi normaalisti, mikä joskus saattaa toimenpiteen jälkeen hetkeksi lamaantua. Osku oli herännyt hienosti, ja nenänielun ahtauden takia oli henkilökuntaa enemmän paikalla huolehtimassa heräämisestä.

Kello viiden jälkeen sainkin mukaan reippaan, mutta vielä hieman väsyneen potilaan. Oskulla oli vasen korvanalue sidottuna ja kauluri kaulassa. Oskulla oli myös leikkauksen jälkeen reilu kipulääkitys, kipulaastari sekä suun-

kautta 3-4 eri kipulääkettä. Kipulaastari oli paikallaan kolme vuorokautta, jonka jälkeen on pärjätty hienosti muiden kipulääkkeiden kanssa. Asteittain jätettiin viikon aikana lääkkeet pois niin, että ainoastaan Gabapentin jäi antibiootin kanssa



*Korvan haava kolme viikkoa leikkauksesta*

hoidoksi. Kauluri oli suurin harmituksen aihe, mutta Osku sopeutui siihenkin todella hyvin. Haavasidokset saatiin avata parin päivän päästä, ja haava-alue oli siisti.

### Toipuminen

Oskun toipuminen on sujunut hyvin. Viikistä on oltu yhteyksissä alkuun tiiviimmin ja seurattu Oskun toipumista. Vasemman, leikatun korvan osalta ei ollut tarvetta jatkokontrollille Viikkiin, mikäli haava paranisi hyvin. Jatkokontrolli on toukokuun lopulla Aures korvaklinikalla, sillä Oskun oikea korva oli eritteinen toimenpiteen aikana. Viikistä oltiin Aurekseen yhteydessä ja saimme hoito-ohjeet ja lääkkeet oikean korvan hoitoon. Nyt onkin tärkeää, että saataisiin oikea hoito oikeaan korvaan ja säästyttäisiin samantlaisilta komplikaatioilta.

Osku on tällä hetkellä virkeä ja pirteä, leikkisä iloinen koira. Selkeä muutos leikkauksen jälkeen näkyi myös siinä, että hän alkoi nukkua ehjät, pitkät yöunet. Ennen joulukuuta ja alkuvuoden leikkaukseen asti yöherätyksiä oli klo 24 ja klo 3, jolloin Osku oli levottomampi ja pyrki ulos. Ilmeisesti korvan kipu on vaivannut, vaikkei se muuten ole näkynyt ulospäin. Osku kuulee edelleen aivan samalla tavalla.

la kuin ennen leikkausta, eli todennäköisesti vasemman korvan kuulo oli jo alentunut ennen toimenpidettä tulehdusten myötä. Ulkonäköön ei ole korvaleikkausmuuten vaikuttanut kuin siten, että leikkausalueelta on karvat ajettu pois. Jollei korvanlehteä nostata ylös, ei korvakäytävän puuttuminen näy millään tavalla ulospäin.

Oskulta poistettu korvakäytävä ja välikorvan sisältö lähti patologille lausuttavaksi. Patologin lausunnon mukaan täryntelön näytteissä oli hemosideriiniä, joka viittaa verenvuodon jäänteisiin eli todennäköisesti vuoto on tullut kroonisen tulehduksen seurauksena. Verenvuoto itsessään ei ole ollut ongelman aiheuttaja, vaan kroonistunut korvatulehdus. Välikorvan sisältö oli pääosin sidekudostunutta epiteeliä, joka myös on kehittynyt kroonisen tulehduksen seurauksena. Korvakäytävän seinämässä oli patologin mukaan voimakasta liikkasvua tulehduksen seurauksena.

**M i t e n** korvien seuranta ja hoito olisi hyvä toteuttaa koirilla? - *Terveet normaalit korvat koiralla ovat siistit, jokseenkin hajuuttomat eivätkä punoita eivätkä vaivaa koiraa. Korvien kutina, aristus epänormaali erityis, punoitus ja paha haju ovat merkki siitä, että korvat ovat syytä tutkia. Korvakäytävien iho on aina osa ihosta, jota ei näe päällepäin ja syvällä korvakäytävässä voi olla ongelmia, vaikka näkyvä osa olisi ihan normaali. Jos korvat ovat oireettomat (ei erityistä, kutinaa, kipua,*

*hajua ja punoitusta) ei korvia tarvitse hoitaa, mutta ne on hyvä säännöllisesti muiden hoitotoimien ja seurustelun yhteydessä tarkistaa päällisin puolin, kertoo Aurekaasta eläinlääkäri Katja Kyröläinen. - Jos korvat oireilevat, ne on syytä tutkia*



*Kesää odotellaan reipaina ja hyvinvoivina!*

*mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Oikea hoito edellyttää oikeaa diagnoosia. Korvatulehduksille on myös tyypillistä, että päästyään käyntiin ongelma helposti ylläpitää ja pahentaa itseään. Siksi mahdollisimman varhainen puuttuminen on tärkeää. Toistuvissa korvaongelmissa ennaltaehkäisevä hoito on äärimmäisen tärkeää. Tämä suunnitellaan eläinlääkärin kanssa yksilökohtaisesti ja taustasyyt huomioon ottaen, Kyröläinen muistuttaa.*

Näihin sanoihin on helppo yhtyä. Jälkiviisaana jos voisin palata ajassa taaksepäin ja tietäisin jo kaikki tutkimustulokset ja tapahtuneet vaiheet, olisin vienyt Oskun viimeistään heti tammi-kuun alussa pään alueen kuvaukseen.

Hoito ja kuvaus on kallista, mutta vakuutus on ollut meidän turvamme.

Korvatulehdukset kannattaa ottaa vakavasti ja hoitaa eläin hyvin sekä tutkia tilanne huolellisesti esimerkiksi korvasairauksiin perehtyneen eläinlääkärin kanssa. Lisäksi se, että on nähnyt rakkaan karva-kuonon toipuvan hyvin ja saavan oman iloisuutensa ja hyvinvoinnin jälleen takaisin. Tutkimusten ja leikkausten osalta olimme koko matkan hyvissä, erittäin ammattitaitoisissa käsissä ja Oskun ikä ja sydäntausta otettiin hienosti huomioon. Vaikka sydämessä on sivuääni ja Oskullakin jo ikää, minulle kerrottiin, miten anestesia toteutetaan Oskulle turvallisesti. Koko prosessin ajan minut pidettiin ajan tasalla, neuvottiin ja ohjattiin.

Vaikka päätös oli iso, ja moni asia mietitytti ja pelottikin, silti tiedän tehneeni oikean päätöksen Oskun kannalta. Osku on saanut takaisin pentumaisen pirteuden, iloisuuden ja hän viettää onnellisia kevätpäiviä hyvin toipuneena. Olemme äärettömän kiitollisia Aureksen ja Viikin eläinlääkäreiden ja henkilökunnan antamasta hoidosta ja Oskun huolenpidosta! Meillä on jälleen edessä kesä, jota yhdessä odottaa.